

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500.—; pt. particulari Lei 800.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500.—. În străinătate Lei 2000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 20.—

Fondator: Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Redactor responsabil: Dr. Mihai Veliclu

Sumarul:

** Armistițiul. — E. V.: O reabilitare. — E. Vancu: Tărănimea. — ** Modalitatea de preschimbare a rublelor. — Dr. V. M. Ioachim: Standardizarea Bilanțurilor. — *Cronica*: Plesele de Lei 1000. Cartelele de pâine. 150 milioane portocale. Schimbul rublelor. Constituirea comitetului Asociației Funcționarilor din Bănel.

Armistițiul.

Armistițiul încheiat la 12 Septembrie a. c. la Moscova, a pus capăt războiului dintre România și cele trei Puteri Aliate. Condițiile acestui armistițiu au fost publicate între timp în ziarele cotidiene, așa că presupunem că cititorii noștri le-au cunoscut încă înainte de apariția revistei noastre, de aceea ne vom ocupa în cele ce urmează mai mult de partea lor economică-financiară.

În general vorbind, articolii armistițiului așa cum s'au publicat, sunt din punct de vedere financiar neprecise, adică nu se pot evalua în cifre, decât cu largă aproximație. Nici chiar chestia teritoriilor ce avem de primit nu e clar definită, deoarece Art. 19 al convenției spune: „Guvernele Aliate socotesc dictatul dela Viena ca neavenit și sunt de acord ca Transilvania (totală sau cea mai mare parte din ea) să fie restituită Ro-

mâniei etc”. Unii zic că pasajul acesta este a se înțelege așa, că Transilvania e socotită a cuprinde toate teritoriile dincoace de Tisa. În cazul acesta am primi sau teritoriul acesta întreg, sau numai până la granițele dinainte de nefericitul dictat dela Viena. În altă ipoteză se presupune că Transilvania e socotită cu granițele sale anterioare dictatului dela Viena. În acest caz cum e a se înțelege „sau cea mai mare parte din ea”? Primim Transilvania aceasta întreagă, sau numai ciuntită, și în cazul acesta cari teritorii ar rămânea în afară de vechea graniță? Iată o chestie care nu e lămurită și care ne mai poate pregăti surprize nu tocmai plăcute.

Art. 3 prevede că România are de suportat toate cheltuielile împreună cu transportul trupelor aliate prin teritoriul ei;

Art. 5 ne obligă a face pe propria noastră cheltuială repatrierea tuturor prizonierilor de războiu aliați și acetățenilor lor internați sau refugiați, și a îngrijii de alimentarea, îmbrăcămintea, sănătatea și transportul lor.

Art. 10. Guvernul român este dator a plăti regulat sumele de bani necesare Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) pentru îndeplinirea funcțiilor sale.

Aliații au dreptul de a folosi toate instalațiunile noastre industriale, de transport, sursele de energie, instalațiile de utilitate publică și combustibilul aflător în țară, dacă au nevoie de ele.

Anexa C la acest articol mai prevede că „*Guvernul român va strânge și răscumpăra, în termenul și condițiile prescrise de Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic), toată valuta aflată pe teritoriul românesc, emisă de către Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic) și o va preda gratuit acestui comandament*”.

În altă parte a revistei reproducem modalitatea de preschimbare a rublelor. Dacă noi suntem obligați a preda rublele cari se adună în cassele comerțianților și liferanților noștri în mod gratuit Comandamentului Aliat, aceasta înseamnă că tot ce cumpără armata rusească cu acești bani, tot noi le plătim. Cantitatea acestei sume se va putea vedea numai la lichidarea finală a armistițiului.

Art. 11 ne aduce în parte o cifră fixă pe care trebuie să o plătim Rusiei drept reparațiuni pentru pagubele de războiu pricinuite Uniunii Sovietice. Aceste au fost fixate la 300 mil. dolari, eșalonate pe 6 ani.

La decontarea acestei plăți se ia ca bază dolarul american la paritatea de aur a zilei semnării convenției, adică 35 dolari pentru 1 uncie aur. Uncia (ounce) face parte din acele măsuri cu cari se măsoară aurul și argintul. Ea corespunde la 31.1 gr. în sistemul metric. Luând de bază cifrele acestea, ajungem la cantitatea de 265.714 kg aur, pentru transportul cărora am avea nevoie de 26 vagoane à 10.000 kg. De fapt nu trebuie să plătim în aur ci în natură: cu produse petrolifere, cereale, materiale lemnoase, vase maritime și fluviale, mașini, instalațiuni etc. Ce sumă face aceste articole în Lei, este greu de precizat din cauza varietății prețurilor. Nu se precizează în cele publicate nici finețea aurului care ar corespunde la 35 dolari per 31 gr. Când seriem aceste rânduri, în comerțul curent prețul unui kgr. aur

variază dela 4 la 5 mil. Lei, iar dolarul 1500 Lei.

Afară de reparațiunile de mai sus România va mai plăti pagubele cauzate în timpul războiului, bunurilor celorlalte state aliante și cetățenilor lor, cu o sumă care se va fixa ulterior. Reparațiunile aceste se urcă de bună seamă la alte multe milioane de dolari, așa că cu reparațiunile ajungem la cifre astronomice. În schimb credem că și România ar avea de primit reparațiuni considerabile dela alte state, în special Germania. În felul acesta ne-am regresa într-o câțiva pentru reparațiunile plătite Aliaților.

Armistițiul a pus capăt unei alianțe nenaturale și problema noastră acum este, să ne încadrăm în noua situație, și să căutăm ca prin muncă și perseverență să ieșim la liman cu toate sarcinile grele pe cari le avem de suportat.

O reabilitare.

Cetim în ziare următoarea știre: „Anulându-se limita de vârstă a administratorilor B. N. R., s'au anulat și ultimele numiri făcute la institutul nostru de emisiune, și ca atare, d-nii Ioan I. Lapedatu și C. Teodorescu, administratori, au fost repuși în drepturile lor.

D-l Ioan I. Lapedatu și-a reluat și funcțiunea de viceguvernator”.

Știrea de sus este foarte lapidară și se ascunde între știrile variate ale unui ziar de frunte din Capitală, ca și oricare altă notiță fără de mare importanță.

Totuși, trebuie să insistăm asupra ei, căci sub aspectul modest și inofensiv găsim reprobarea unui întreg sistem nefast care sub regimul Antonescu a adus atâtea nedreptăți și nenorociri asupra multor persoane valoroase și a țării întregi.

Destituirea d-lui Ion I. Lapedatu din postul de viceguvernator al Băncii Naționale, a fost una dintre ultimele volnicii al regimului dictatorial, și pentru a acoperi adevăratele motive ale destituirii, s'a inventat limita de vârstă și s'a legiferat printr'un decret-lege special, în contradicere cu statutele Băncii Naționale.

Și care era adevăratul motiv al destituirii? Il știe acuma toată lumea, și credem că nu comitem nicio indiscrețiune, dacă reproducem adevărul.

A fost o situație care precedea marile prăbușiri. Nu voim să mai repetăm povestea cu șobolanii cari caută să părăsească cu orice preț nava ce se scufundă, dar de fapt, situația Antoneștilor a fost similară. Rezistența Germanilor la frontiera noastră dela Nistru slăbea din ce în ce și Bucovina împreună cu Moldova de Nord erau invadate de armatele rusești. Germanii arătau intenția de a evacua întreaga Moldovă și au început refacerea fortificațiilor pe linia Focșani-Nămoloasa-Galați, unde aveau intenția să mai opună o rezistență. Slăbiciunea Germaniei era evidentă și în mintea Antoneștilor a început să mijească ideea unui cumplit dezastru. Toate planurile și speranțele lor puse în Germania au dat greș, și prima mișcare a Antoneștilor a fost pregătirea evadării din fața furtunei care se ridica din toate unghiurile țării contra acestui regim lipsit de demnitate.

Antoneștii și acoliții lor căutau un adăpost în străinătate și în acest scop voiau să evacueze și averea Băncii Naționale. Păcatul d-lor Ioan I. Lapedatu și C. Teodorescu a fost că s'au opus în mod categoric la această spoliere a țării. Din acest motiv cei 67 ani au fost prea mulți pentru niște persoane încărunțite în serviciul înalt unde erau puși, și unde cu experiența și știința lor vastă mai pot încă mulți ani funcționa spre binele obștesc.

A fost deci un procedeu de tot natural și just, dacă noul guvern s'a grăbit a lua între primele măsuri ale funcțiunii sale și reabilitarea acestor două persoane cari cu dârzenia ce au arătat-o în îndeplinirea conștientioasă a slujbei lor, au salvat mari interese ale țării.

Dorim numai ca națiunea română să aibe cât mai mulți fii de acest caracter.

E. V.

Acolo unde domnește inconștiența pân-
dește moartea.

Evitați pe tot timpul războiului plim-
bările pe străzile centrale și ferți-vă de
aglomerație.

Țărănimea.

Țărănimea românească deși răspândită pe un teritoriu bine rotunzit, aproximativ așa de vast ca al Franței, totuși reprezintă pe toată întinderea, o unitate omogenă de obiceiuri și de graiu. Afirmăm chiar, că niciun popor din Europa nu posedă o omogenitate așa de pronunțată. Germania, Franța, Italia, Spania etc. sunt compuse din provincii cari multă vreme au avut o dezvoltare de sine stătătoare, și numai pe încetul, cu dispariția intereselor de familie ale caselor domnitoare și pătrunderea în cercuri tot mai largi a ideii de națiune, s'au contopit, de multeori după lupte înverșunate, într'o unitate teritorială: statul. Dar provinciile acelea și-au păstrat până azi limba lor populară diferită, așa că numai prin limba devenită literară se pot înțelege între ele. Pe întinsul Germaniei sunt multe dialecte cari diferă complet una de alta; în Franța țăranul din Bretonia nu se poate înțelege în limba sa cu țăranul din Provansa; în Spania un Gallego nu se poate înțelege cu un Catalan și niciun Sicilian cu un Toscan în Italia etc. Nu există în aceste țări, din cari am luat numai exemple principale, o unitate națională ca la națiunea română. Știm doară că la noi, cu mici excepțiuni dialectice fără de importanță, țărăniile români din toate unghiurile țării vorbesc aceeași limbă. Este un fenomen ciudat, că la poporul român omogenitatea limbii în raport cu apartenența la provincii și state este în relațiune inversă față de alte popoare. Pe când la alte popoare, cum am amintit mai sus, limba este diferită după provincii, la noi diferențierea după provincii ba chiar state, nu are niciun rol. Românul din Rusia, Austria sau Ungaria, nu se deosebește prin dialect de Românul din Regatul Vechiu sau din Sârbia.

Unirea cea mare, a adunat înșfârșit și pe Români „grosso modo” într'un singur mănunchiu, rămânând încă totuși vaste teritorii locuite de Români, în afară de imperiu. Evenimentele în curs nu ne arată încă, unde se vor trage granițele definitive eșite din marele cataclism.

Ocupațiunea aproape exclusivă (abstragând de oierit) pe vastul teritoriu etnic românesc, a fost agricultura și în oricare stat ar fi fost cetățean Românul, soarta lui a fost să dea hrană și soldați stăpânilor din cari făcea parte. Sub dominațiuni aspre, fie în țara sa, fie în țări străine, el a devenit în cursul veacurilor un element ascultător, disciplinat, docil, ba uneori prea docil. Numai arareori, când

rana durea prea tare, revolta soartei sale triste își făcea vânt prin câte o mișcare revoluționară care se sfârșia prin un fiasco, și avea doară de rezultat nu o ameliorare ci mai mult o înrăutățire a situației sale. A tras astfel jugul mizeriilor în situația aproape de sclav, până în veacul precedent, când în sfârșit, ideile liberale pornite din Revoluția franceză au ajuns și la el. A ajuns în fine și el să fie stăpân pe persoana și glia sa și să aibe drepturi egale cu alți cetățeni în fața legilor.

În Transilvania situația aceasta nouă durează acuma de aproape o sută de ani, iar în Vechiul Regat din a. 1864.

S'ar fi crezut că după eliberarea țaranului ar urma pentru el o epocă glorioasă de afirmare și progres. Nu s'a produs însă decât acel fenomen pe care ni-l arată un om bolnav trezit dintr'o adâncă somnolență. La început nici nu-și poate da seama pe ce lume este. Ii lipsește cu desăvârșire orientarea. Vrea să se ridice, dar picioarele nu-l servesc și mai bucuros s'ar culca iarăși dacă medicul curant i-ar permite. Dar acesta nu-l mai lasă în pace și cu fel de fel de motive vrea să-l convingă că o plimbare în aer liber i-ar face cu mult mai bine. Așa s'a întâmplat și cu țaranul nostru. După secole de asuprire și de aservire el s'a obișnuit așa de mult ca alții să grijească de soarta sa materială, încât punerea în posesiune peste pământul unde lucra pentru stăpânul său, l-a găsit cu totul nepregătit pentru o gospodărie rațională și nu știa sta pe propriile sale picioare deoarece îi lipsea pregătirea teoretică, practică și capitalul necesar.

Ideile umanitare fiind propagate mai cu seamă de filosofi ca teorii sociale, au rezolvat problema țaranului numai în principiu, pe când de fapt ea este o problemă de ordin practic. La început problema avea trei aspecte: situația personală, situația economică și cea politico-socială. Dintre aceste s'a rezolvat mai în grabă situația personală, adică egalitatea înaintea justiției, celelalte clase sociale neavând în acest domeniu alt rol, decât a face azeziunea lor.

Măsurile practice cari ar fi putut aduce o ameliorare reală a situației sale economice, au rămas mai la urmă, și în lipsa unei continuități de guvernare au fost prea puțin pregătite. S'a crezut că cu improprietărea s'a făcut totul. S'a văzut însă în curând că țaranul nostru este așa de prolific, încât oricâte improprietări am face, totuși nu ar fi suficiente ca să fie înzestrat fiecare familie de plugar cu minimalul de 5 jugăre care e considerat ca

minimalul de existență. Improprietările succesive i-au deschis pofta pentru acapararea tuturor pământurilor cari nu aparțin încă clasei țărănești. S'a născut astfel un curent de idei care nu mai e departe de comunism.

Dar să presupunem în mod teoretic, că de fapt tot pământul disponibil s'ar distribui plugarilor. Ce se va întâmpla atunci, când cu toate acestea, ei, din cauza suprapopulației, nu ar mai putea trăi din gospodăria lor?

Pământul ca atare este doar numai baza brută a unei gospodării. Trebuie înainte de toate să știi cum să fie lucrat pentru ca să producă maximul posibil. În privința aceasta s'a făcut foarte puțin. Agricultură este o specialitate care necesită o teorie a sa și o experimentare pe teren; în faza sa superioară se confundă cu fizica, chimia și fiziologia. Școlile dela sate nu au fost puse în posibilitatea ca copiii să învețe măcar elementele unei agriculturi raționale și să scoată din sol un randament apreciabil. Dacă mână 'n mână cu improprietările s'ar fi dat — încă dela început — atențiunea cuvenită instrucției agricole, de bună-seamă că azi aveam o plugărie de suficientă educațiune pentru aplicarea metodelor moderne de agricultură. În loc ca programele partidelor să fi îmbrățșat în mod practic acest punct de vedere, am avut ocazie să auzim și să cetim, că pentru rezolvirea chestiunii agrare să fim împărțșiți și noi cu — colonii!

Se știe, că o agricultură rațională nu se poate face fără de investiții de capital. Semintele și plantele inobilitate, și în deosebi utilajul modern mecanic, nu sunt efline. Plugul ancestral de lemn era tras ușor de boii rebești cu cari țaranul a ieșit din robie; un plug de fier modern are nevoie de alte puteri. Aici nu mai e suficient atelajul din piele și oase, ci trebuiesc animale grele bine nutrite. Inzestrarea modernă a unei gospodării țaranul nu o poate face cu mijloace proprii ci trebuie să intervie creditul.

În Transilvania necesitatea creditului Țărănesc a fost recunoscută destul de timpuriu și înființarea băncilor și băncuțelor românești în această parte a țării a avut de scop în primul rând satisfacerea acestui credit. În Regatul Vechiu băncile populare cari s'au răspândit cu mult mai târziu, au avut același scop. În Transilvania evoluția aceasta nu numai că n'a fost sprijinită de stat (fiind maghiar), ci a fost privită chiar cu ochi dușmănoși. De aceea plugarul român a rămas înapoia celorlalte neamuri de aici.

Este deci inutil a se pune chestia după cum fac unii publiciști, dacă deficiența agriculturii românești e cauzată de o lene înăscută sau din paupertatea plugarului. Adevărul este, că el nu trebuie privit numai ca un obiect de exploatat atât din partea fiscoasă cât și a politicienilor, ci prin o atitudine coordonată a administrației noastre, atât ce privește instrucția cât și economicul, situația sa ar trebui ameliorată, și prin un tratament adecuat, încrederea lui în bunăvoința „domnilor“ și a administrației, restabilită.

Dar șefii politici nu se sfiau a se juca în mod ușurel cu principii cari stau la baza statului. Spre pildă a promite o ușurare a sarcinilor fiscale într'o epocă în care dezvoltarea statului nostru într'o formațiune modernă necesita investiții de miliarde în comunicații, administrație, instrucțiune etc. și nu mai puține miliarde pentru apărarea țării contra urei, avdității și invidiei vecinilor, putea fi bazată numai pe ignoranța auditorului la care se adresau. Tot așa de nepregătite erau și promisiunile cu desființarea latifundiilor și împărțirea pământului, reforme cari taie adânc în structura noastră socială și economică. Dar vorbele erau aruncate ușor și urechile le sorbeau cu nesaț. Oratorii poate nici nu-și dădeau seama ce sămânță samănă. Aceasta s'a văzut numai mai târziu, când de fapt înmulțirea populației împreună cu fărâmișirea moșiilor țărănești, a produs o mare criză agrară. Rezultatele politice de partid le-a putut urmări orișicine din evenimentele ultimelor decenii cari pentru patria noastră au fost cele mai puțin glorioase din întreaga sa evoluție modernă. Nu mai insistăm asupra acestui punct, mai cu seamă că a fost depășit de evenimentele politice cari pe lângă partidele vechi au adus la suprafață două partide politice cari până acuma nu au fost recunoscute de „guvernabile“.

Vrând nevrând, ideile sociale moderne își fac drum în conștiința popoarelor și învăluiesc cu suflul lor toate țările. Comunismul nu era până acuma un cuvânt prea agreat în anumite cercuri. Dar iată că în cele din urmă s'a ridicat și la noi, întocmai cum se ridică o insulă în largul mării, produs al unei erupțiuni vulcanice submarine. În calculele noastre economice intră de acum înainte un nou element pe care nu-l putem, dar nici nu e consult să-l ignorăm. Se pune numai problema ca fermentul cel nou în organismul statului să primească un rol corăspunzător și constructiv. În cele din urmă sunt state cari cu un socialism luminat, ba chiar și cu un comunism pronunțat,

s'au ridicat după cum vedem, la nivel cultural și forță politică mondială.

Ce fel de repercusiuni va avea noul curs asupra celui mai gros strat social al nostru — țărănimea — este greu de prezis. Nu credem că dăm greș când afirmăm, că în adâncul sufletului său, țăranul român a fost de secole în mod inconștient înzestrat cu un dram de comunism. Avea adecă un sentiment de neîndreptățire socială a aceluia căruia i s'a luat ceva cu forța și cu vicleșug. Fără îndoială că pierderea războiului la invazia Maghiarilor și pe urmă trecerea nobilimei sale în tabăra feudalilor maghiari, a fost cauza pentru care a ajuns în situația de sclav despoiat de pământul său. Nobilimea sa, trecută în tabăra dușmană, îl asupra tot așa ca și cum ar fi fost de sânge străin. Cum putea deci altfel, decât privind în trecut cu ură la stăpânitori și azi cu neîncredere la „domni“, chiar și la aceia din neamul său.

O națiune numai atunci e tare, dacă între diferitele clase sociale există o strânsă colaborare. O operă de luminare în această privință în toate clasele noastre sociale ar fi deci de un mare folos pentru netezirea antagonismelor și o trecere ușoară peste dificultățile unei noi evoluții sociale. Oscilațiuni extremiste își pot permite națiuni mari cu spații vitale corăspunzătoare, căci se pot ridica din propriile puteri; națiunile mici își pot menține pozițiile lor numai grație prudenței și posibilităților de adaptare. E deci necesară o recăștigare a încrederii plugarilor în clasa noastră conducătoare. Căci dacă plugarul nostru nu e la înălțimea cerințelor moderne — după cum susțin unii — nici în privința culturală, nici în privința profesională, aceasta nu se datorează lipsei de interes a forurilor conducătoare și a bunăvoinței de a produce o operă de asanare, ci în aplicarea nepotrivită a remediilor. Dovadă sunt împrietăririle succesive, conversiunea, învățământul rural etc., cari toate au fost concepute și rezolvate ca probleme de sine stătătoare, în loc să fie un ansamblu de probleme coordonate. Nu s'a făcut, fiindcă pentru o astfel de operă socială în stil mare, e nevoie de continuitate de program ce partidele noastre politice și oamenii politici în continuă fluctuațiune și întreprinere de guvernământ nu-l puteau duce la bun sfârșit. Deviza ideală ar fi: partidele politice pot să se schimbe dar programul de muncă constructivă să rămână.

Modalitatea de preschimbare a rublelor.

În completarea comunicatului din 14 Septembrie 1944 și în vederea preschimbării bancnotelor puse în circulație de armata Sovietică se dau următoarele precizări:

Toți comercianții sau producătorii de pe întreg teritoriul țării care, în activitatea lor normală, au obținut ruble sau lei emiși de Comand. Armatei Roșii, sunt obligați să depună neîntârziat sumele primite în aceste monede la Banca Națională a României, atât în București cât și în toate orașele din provincie unde numita bancă are sedii, împreună cu o cerere netimbrată în care se va arăta în mod obligatoriu:

A) Comercianții.

Numele proprietarului firmei.

Emblema, adresa și Nr. de înscriere în registrul de comerț.

O declarație că rublele prezentate provin exclusiv din operațiunile normale ale comerțului lor, că la toate vânzările efectuate nu au cerut prețuri mai mari decât cele curente și că au aplicat cursurile stabilite de Comandamentul Armatei Sovietice.

Pentru ușurarea operațiunilor de preschimbare se recomandă să se indice Banca particulară sau Nr. de cont C. E. C. cu care firma respectivă lucrează.

B) Producătorii.

Numele, pronumele și adresa exactă.

Suprafața ce are în proprietate sau arendă.

Natura și cantitatea produselor vândute.

În orașele unde nu există un sediu al Băncii Naționale comercianții și producătorii vor depune imediat cererile și sumele primite în monedele amintite la percepția locală sau în lipsă la primăria locală.

Atât Banca Națională cât și percepțiile și primăriile vor elibera chitanțe pentru toate sumele primite în vederea preschimbării.

Se atrage atențiunea în mod cu totul special că orice tentativă de speculă va fi reprimată cu toată asprimea.

Organele Băncii Naționale precum și cele ale ministerului de finanțe și ale ministerului economiei naționale au primit instrucțiuni ca prin cercetarea registrelor și scriptelor să verifice oriunde proveniența rublelor și leilor sovietici.

Sediile Băncii Naționale a României, percepțiile și primăriile vor executa dispozițiile ce le privesc din prezentul comunicat fără a mai aștepta alte dispozițiuni.

Debitanții pot plăti C. A. M.-ului în ruble.

O delegație a debitanților C. A. M., în frunte cu dl. Const. Popescu, s'a prezentat direcției C. A. M. exprimând situația în care se găsește în urma revânzării produselor C. A. M. contra ruble, cerând ca la procurarea acestor produse, debitanții să poată plăti în ruble.

Cererea fiind găsită îndreptățită, direcția generală C. A. M., a aprobat ca debitanții să poată plăti pe viitor, în ruble, costul produselor ridicate.

Fiecare debitant aflat în această situație, va întocmi un formular-declarație, pe care-l va prezenta la ridicarea mărfurilor.

Standardizarea Bilanțurilor.

Uniformizarea Bilanțurilor — în ce privește nomenclatura și gruparea conturilor — a trecut după războiul european din faza proiectelor în aceea a realizărilor.

Ca proiecte găsim încă din 1885 o propunere a Prof. A. Wagner la Dereth für Sozialpolitik de a se întocmi un formular — tip de Bilanț pentru bănci, ceea ce s'a realizat mai târziu în 1899 pentru Băncile ipotecare și în 1903 pentru toate Băncile care lucrau cu Reichsbank.

Și la noi, ideea uniformizării Bilanțurilor datează de câteva decenii.

Banca Națională însărcinase în 1902 pe Directorul ei, Th. Ștefănescu, să întocmească o schemă de Bilanț Tip pentru bănci, — idee care se împlinse în 1934 prin legea bancară pentru toate Băncile.

Înainte de această lege, o altă schemă de bilanț tip se legisferează ș. a. prin legea pentru administrarea și valorificarea bunurilor Statului în 1927.

Alături de profesioniștii contabili, care în diferite reuniuni și congrese au cerut standardizarea Bilanțurilor făcând și propunerii în acest sens, Serviciile oficiale de statistică s'au interesat de această problemă, pentru că erau cele ce întâmpinau mari și uneori de neînțeles greutăți în colecționarea datelor privind activitatea societăților anonime.

Încă înainte de înființarea Corpului Experților Contabili, Direcțiunea Generală a Statisticii a solicitat colaborarea profesioniștilor contabili pentru a se întocmi un formular — tip de Bilanț care — fără a fi impus prin lege — să fie recomandat tuturor societăților anonime.

S'a întocmit atunci o schemă pe baza căreia Direcția Generală a Statisticii, concentra date din Bilanțurile destul de variat întocmite, pe care Societățile erau obligate să le trimită Direcției.

După războiul trecut — Institutul central de Statistică a făcut un pas înainte — întocmind formulare-tip pentru Bănci, Comerț, Industrie atât pentru Bilanț cât și pentru Profit și Pierdere, pe care societățile trebuie să le completeze extrăgând și colacionând datele din Bilanțurile și registrele lor.

Menționăm că pentru Industrie trebuie completat și un formular de cost de Producție (contul de Fabricație) și unul pentru Contul de exploatare.

Având în vedere că de cele mai multe ori Conturile ținute în special de întreprinderile industriale, se încadrează greu în conturile din formularele-tip, mai ales pentru Contul de Fabricație și pentru Contul de Exploatare, trebuie să se facă o serie întreagă de operații extra contabile spre a repartiza cifrele, așa cum sunt cerute prin formularele respective.

Autorii formularelor au avut furtivă idee să prevadă un post „Diverse“, care primește tot ce nu se poate încadra în celelalte conturi.

Schemele de Bilanț și de Profit și Pierdere au fost supuse unei reexaminări de către „Comisiunea pentru normarea contabilității“ aducându-se îmbunătățiri de terminologie și adaptându-se mai mult realităților economice, în așa fel încât încadrarea cifrelor din contabilitatea întreprinderilor să se facă mai ușor și cu mai multe garanții de exactitate în pozițiile din schemele oficiale.

Dacă și în ce măsură întreprinderile urmează a fi obligate să-și reorganizeze contabilitatea — pentru a se încadra în formularele tip — aceasta este o chestiune, ce se rezolvă odată cu legiferarea Normării Contabilității pe baza cadrelor de conturi și a normativelor pentru calculații.

Germania, una dintre cele dintâi țări, care a legiferat Bilanțul tip (Legea soc. pe acțiuni din 1931) a stabilit că cifrele, care s'au trecut în Bilanțul tip și în Contul de Profit și Pierdere tip, pot să fie concentrate — respectiv selecționate — și pe cale extra contabilă (statistică) din conturile ce în mod obișnuit le ține fiecare întreprindere, în afară de faptul că s'a prevăzut posibilitatea întocmirii de scheme speciale când neville unei categorii de întreprindere cer aceasta, cu autorizația Ministerului de Justiție.

Este interesant faptul că și după ce s'au introdus Cadrul de Conturi pe baza ordonanței din

11 Noiembrie 1937, nu s'a făcut nicio modificare în ce privește schemele de Bilanț și Cont de Profit și Pierdere prevăzute în legea asupra societăților pe acțiuni, scheme, care nu au la bază exact aceleași principii ca la cadrul de conturi.

Între cele două măsuri de reglementare a contabilității (din codul de comerț și din legea specială din 1937) nu s'a stabilit o legătură organică.

Și în alte țări s'au standardizat Bilanțurile, fără a se păși în același timp la standardizarea contabilității.

Printre acestea, menționăm Ungaria și Italia, care s'au condus în cea mai mare parte de schema de Bilanț legiferată în Germania.

Ca particularitate, menționăm că în Ungaria rezervele sunt separate, după cum sunt taxate sau netaxate iar posturile rectificative pot fi scăzute în Bilanț direct din posturi, la care se referă, fără a mai fi trecute în partea opusă.

Ex. Sub „Mașini și instalațiuni“ în Activ se menționează cu roșu totalul amortizărilor, așa zisul „Fond de amortizare“ scoțând în coloana de sume, ceea ce rămâne.

Asemenea cu „Creanțele“.

Chtar și pierdere — în loc să se treacă în Activ — se menționează cu roșu în Pasiv, scăzându-se cu această sumă totalul Pasivului.

Astfel prezentat Bilanțul, cuprinde într'adevăr în totalul Activului numai Avere și în totalul Pasivului Fonduri, — pe când sub forma de cont contabil — nu cont aritmetic — Bilanțul poate avea în Activ posturi, care nu sunt Avere de ex. Pierdere anulată sau „Pierdere la emisiune de Obligațiuni“ iar la Pasiv poziții, care nu sunt Fonduri propriu zise de ex.: „Fond de amortisment“ — ceea ce ne-a făcut pe noi să conchidem că nu totdeauna expresiunea de Activ este sinonimă cu „Avere“ și Pasiv cu „Fonduri“.

În Italia, s'a legiferat în 1942 prin Codul civil mussolinian numai Bilanțul Tip nu și un formular tip pentru Profit și Pierdere.

Dăm mai jos, schema de Bilanț, după dreptul italian, care trebuie aplicat, dacă legi speciale nu fac derogări.

ACTIV.

1. Acționari;
2. Terenuri;
3. Clădiri și instalații;
4. Patente și licențe;
5. Concesiuni, drepturi de marcă, cheltuieli de prima instalare;
6. Mobilier;
7. Materiale și mărfuri;
8. Numerar;

9. Ejecte publice, titluri cu dob. fixă;
10. Acțiuni proprii (în măsura în care legea permite);
11. Creanțe față de clienți;
12. Creanțe față de Bănci;
13. Creanțe față de Concerne;
14. Alte Creanțe.

PASIV.

1. Capital social cu val. nominală ș. a. acțiunile dela fondare separat de celelalte acțiuni;
2. Rezerve legale;
3. Rezerve statutare și facultative;
4. Fond de amortizări și reînnoiți ca și fonduri rectificative pentru riscul de depreciere la mărfuri;
5. Fond de Pensii;
6. Datoriile din garanții derivând din lucrări executate;
7. Datoriile față de Furnizori;
8. Datoriile față de concerne;
9. Datoriile față de Bănci;
10. Obligățiunile în circulație;
11. Alte obligații ale societății.

În Activ și Pasiv se va menționa:

1. Conturile administratorilor și funcționarilor;
2. Toate obligațiunile din găruri și avaluri.
Compensarea între posturile de Activ și Pasiv este interzisă.

În același capitol se prevăd normele de evaluare.

După cum vedem lipsește din schema de mai sus „titluri cu dobândă variabilă” „Acțiuni”, care poate fi o eroare de reproducere sau de traducere a Revistei (din care am extras schema de mai sus) — precum și rosturile așa zise Transitorii pe care le găsim în schema de Bilanț germană precum și în formularul Institutului nostru Central de statistică.

Pentru acestea, credem că nu este vorba de o scăpare din vedere a legiuitorului Italian ci de o excludere intenționată a acestei expresiuni, care spre deosebire de celelalte conturi — nu definește natura acestor conturi, după cum am arătat cu alt prilej în coloanele acestei Reviste.

(Rev. Gen. de Com. și Cont.)

Dr. D. M. IOACHIM.

CRONICA.

Piese de Lei 1000 — brune cu cele două țărânce, au putere circulatorie până la 1 Octombrie 1944.

Cartelele de pâine s'au introdus iarăși în Capitală. În schimbul unui bon se dă acum rațiune dublă, adică în loc de 600 gr. pâine integrală se dau 1200 gr; și în loc de 500 gr. pâine albă se dau 1000 gr.

150 milioane portocale au fost distruse din recolta din Africa de Sud. Măsura aceasta a fost luată din motivul că nu existau mijloace de transport pentru a le duce la locurile de desfacere.

Schimbul rublelor. Suntem informați că Banca Națională schimbă în Lei monete până la concurența de 500 ruble, dar numai dela ofițerii și soldații aparținătorii armatei sovietice. Schimbarea rublelor dela alte persoane încă nu s'a început de către Banca Națională.

Sunt tratative cu guvernul cu privire la preschimbarea rublelor provenind dela comercianți, industriași și alți particulari, sau direct prin Banca Națională sau de alte bănci autorizate pe cursul de 100 Lei rubla.

La timpul său se va da comunicat oficial în această privință. În altă parte a revistei a apărut între timp noua modalitate de preschimbare.

Constituirea comitetului Asociației Funcționarilor din Bănci. În ședința din 4 Septembrie a. c. Asociația Funcționarilor din Bănci s'a constituit următorul comitet de conducere:

Președinte: C. I. Șerban; secretar general: M. Fărșitrotu; casier: N. Ionescu; contabil: P. Waldmann; membri: G. Georgescu, A. Asriel, D. Beckersch, L. Franzolnt.

Comitetul face apel la toți funcționarii de bănci să se organizeze înscriindu-se în Asociația Funcționarilor din Bănci, formând comitetele pe întreprinderi, — așa cum s'a procedat la majoritatea băncilor mari. Scopul alegării acestor comitete este de a apăra interesele funcționarilor în cadrul întreprinderii și de a menține cât mai strâns legătura cu organizația noastră profesională.